

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Lausunto 6/1995 vp

Hallituksen esitys 11/1995 vp

Valtiovarainvaliokunnalle

Valtiovarainvaliokunta on kirjeellään 2 päivästä kesäkuuta 1995 pyytänyt perustuslakivaliokunnan lausunnon hallituksen esityksestä n:o 11/1995 vp vuoden 1995 lisätalousarvioksi siltä osin kuin kysymys on helmikuussa 1995 tehdyn valtion virka- ja työehtosopimuksen sitovuudesta budjetoitiperusteena.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Tuomo Vainio valtiovarainministeriöstä, professori Mikael Hidén, professori Antero Jyräki, professori Ilkka Saraviita ja professori Kaarlo Tuori.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Lisätalousarvioesityksen yleisperusteluissa todetaan: ”Helmikuussa 1995 tehdyn valtion virka- ja työehtosopimusratkaisun henkilöstömenojen lisäävä vaikutus on vuodelle 1995 noin 300 milj. mk eli 1,3 % ja vuositasolla noin 600 milj. mk eli 2,6 %. Tarkoitus on, ettei tämän johdosta budjetoida vuodelle 1995 lisää määrärahaa, vaan hallinnonalat ja virastot sopeuttavat toimintamenoja vastaavasti, lähinnä supistamalla henkilöstömäärää henkilöstökehysten edellyttämällä tavalla.”

Valiokunnan kannanotot

Lisätalousarvioesityksen yleisperusteluihin sisältyvä kuvaus siitä, miten valtion virka- ja työehtosopimuksen mukaiseen henkilöstömenojen lisäykseen on tarkoitettu suhtautua, on valtiosääntöoikeudellisesti merkittävä talousarvion ns. täydellisyysperiaatteen kannalta. Tämä peri-

aate pohjautuu nykyisin hallitusmuodon 67 §:ään. Täydellisyysperiaatteen mukaan talousarvioon otetaan arviot kaikista varainhoitovuoden tuloista ja määrärahat kaikkiin tiedossa oleviin varainhoitovuoden menoihin.

Täydellisyysperiaatteen mukaisesti talousarvioon on otettava sidotut menot, kuten valtion henkilöstön palkkausmenot. Palkkausmenot merkitään nykyisin erittelemättöminä kunkin pääluokan toimintamenomäärärahmomentille, jolta rahoitetaan myös esimerkiksi laite- ja kalustohankinnat. Tällaiset menot tulee mitoitaa talousarviossa niiden todennäköistä suuruutta vastaavasti.

Menojen kulloinenkin mitoitus ilmentää niiden perusteita koskevaa tavoitteenasettelua. Liikkumavapautta tässä suhteessa rajoittavat lähinnä valtion velvoite hoitaa lakisääteiset tehtävänsä sekä henkilöstövoimavaroja ja palvelusuhteen ehtoja koskeva lainsäädäntö ja sopimukset. Lisätalousarviolla pyritään siihen, että hallinnonalat ja virastot sopeuttavat toimintamenoja talousarviossa jo vahvistettujen määrärahojen tasoon. Kun otetaan huomioon sopimusratkaisun henkilöstömenojen lisäävän vaikutuksen suhteellinen vähäisyys toimintamenomientien kannalta, valiokunta katsoo, että puheena olevassa asiassa voidaan valtiosäännön estämättä toimia lisätalousarvioesityksen yleisperusteluissa mainitulla tavalla.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että valtiovarainvaliokunta ottaisi tässä lausunnossa mainitun huomioon asiaa valmistellessaan.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häkämies, jäsenet Itälä, Kallio, Korkea-aho, H. Koskinen,

Kuisma, Kurola, Nikula, Puhjo, Rantanen ja Veteläinen sekä varajäsen Juurola.

